

การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช

พ.ศ. 2563

วรัญญา ปานเกตุ

สินค้าเกษตรของไทยถือเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศและยังคงมีโอกาสเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ในปี 2562 ที่ผ่านมา มีมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญรวมกว่า 1.3 ล้านล้านบาท โดยตลาดส่งออกหลัก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และกลุ่มประเทศอาเซียน สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ส่งออกด้านพืชที่สำคัญ ได้แก่ ยางธรรมชาติ ข้าว พืชผลไม้ และมันสำปะหลัง สินค้าเกษตรด้านพืชถือเป็นหนึ่งในสินค้าที่มีการแข่งขันสูงในตลาดโลก ในปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศมีความเข้มงวดในการนำเข้าสินค้าเพิ่มขึ้นและหันมาให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐานของสินค้า มีการยกระดับข้อกำหนดกฎหมาย กฎระเบียบของการผลิตและการนำเข้าสินค้า เพื่อดูแลความปลอดภัยของผู้บริโภคและรักษาผลประโยชน์ทางการค้าระหว่างประเทศ ส่งผลให้ผู้ประกอบการของไทยที่ส่งออกสินค้าจะต้องมีการปรับตัว พัฒนาคุณภาพ และระบบการผลิตสินค้า ให้เข้าสู่มาตรฐาน เพื่อเป็นที่ยอมรับของประเทศคู่ค้าและเพิ่มโอกาสทางการแข่งขันในตลาดโลก

กรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบ การตรวจรับรองมาตรฐานระบบการผลิตสินค้าเกษตร ด้านพืชให้แก่ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าด้านพืชเพื่อการ ส่งออก ซึ่งเริ่มดำเนินการตรวจรับรองมาตั้งแต่ปี 2547 ต่อมาในปี 2553 คณะรัฐมนตรีได้มีนโยบายมาตรการ ทบหนุนบทบาทภารกิจของส่วนราชการตามมาตรา 33 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยเห็นชอบให้ ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจงานด้านตรวจสอบและรับรอง คุณภาพมาตรฐานของส่วนราชการให้ภาคเอกชนรับไป ดำเนินการแทน กรมวิชาการเกษตรจึงปรับเปลี่ยนบทบาท หน้าที่จากการตรวจรับรองมาตรฐาน มาสู่การควบคุม กำกับดูแลมาตรฐานการผลิตสินค้าพืช โดยดูแลทั้ง ในส่วนผู้ผลิตและหน่วยรับรองภาคเอกชนที่รับงานตรวจ รับรองแทนกรมวิชาการเกษตร

การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช

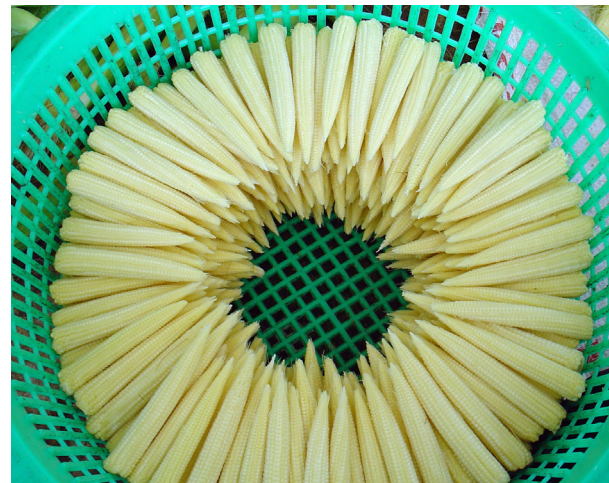
การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช เป็นมาตรการ หนึ่งในการควบคุมกำกับดูแลผู้ผลิตสินค้าพืช เพื่อรองรับ

การถ่ายโอนภารกิจของกรมวิชาการเกษตร โดยได้เริ่ม ออกประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช พ.ศ. 2559 ขึ้นทะเบียนให้กับผู้ผลิตที่ได้รับการรับรอง มาตรฐานสินค้าเกษตรจากหน่วยรับรองเอกชนที่ กรมวิชาการเกษตรให้การยอมรับ โดยผู้ประกอบการ จะได้รับ “หนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนโรงงาน ผลิตสินค้าพืช” ซึ่งมีการระบุทะเบียนเลขที่ของโรงงาน ผลิตสินค้าพืช

ปัจจุบันกรมวิชาการเกษตรได้มีการขึ้นทะเบียนให้กับโรงงานผลิตสินค้าพืชประเภทต่าง ๆ ได้แก่ โรงคัดบรรจุ โรงงานแปรรูป โรงรมสารเคมี และโรงรวบรวม ในขอบข่ายมาตรฐานหลักปฏิบัติที่ดีในการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืช และมาตรฐานสินค้าเกษตร ภายใต้พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แก่

- มาตรฐานสินค้าเกษตรหลักเกณฑ์การปฏิบัติ: หลักการทั่วไปเกี่ยวกับสุขลักษณะอาหาร (มกษ.9023-2550)
- มาตรฐานสินค้าเกษตรระบบการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุมและแนวทางในการนำไปใช้ (มกษ.9024-2550)
- มาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุผักและผลไม้สด (มกษ.9035-2553)
- มาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตผักและผลไม้สดตัดแต่งพร้อมบริโภค (มกษ. 9039-2556)
- มาตรฐานสินค้าเกษตรหลักปฏิบัติสำหรับกระบวนการรมผลไม้สดด้วยก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (มกษ.1004-2557)
- มาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติที่ดีสำหรับการผลิตทุเรียนแช่เยือกแข็ง (มกษ.9046-2560)
- มาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงรวบรวมผักและผลไม้สด (มกษ.9047-2560)

โรงคัดบรรจุ

ผู้ซึ่งได้รับหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียน โรงงานผลิตสินค้าพืชนั้นจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และรักษามาตรฐานตามที่ได้ขอขึ้นทะเบียนไว้กับกรมวิชาการเกษตร หากมีการตรวจพบปัญหาด้านความปลอดภัยอาหาร กรมวิชาการเกษตรสามารถใช้

ทะเบียนเลขที่โรงงานผลิตสินค้าพืชเป็นข้อมูลในการทวนสอบย้อนกลับไปยังผู้ผลิต แจ่งเตือน และตรวจติดตามระบบการผลิต และผู้ผลิตจะต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืชเป็นข้อกำหนดที่ผู้ผลิตสินค้าพืชจะต้องปฏิบัติเพื่อใช้ในการดำเนินการต่าง ๆ สำหรับการส่งออก เช่น การยื่นขอใบรับรองสุขอนามัย (Health Certificate) และใบรับรองสุขอนามัยพืช (Phytosanitary Certificate) การจดทะเบียนผู้ส่งออกผักและผลไม้ไปต่างประเทศ การขึ้นทะเบียนระบบบัญชีรายชื่อโรงคัดบรรจุตามมาตรการควบคุมพิเศษ การส่งออกผักและผลไม้สดไปสหภาพยุโรป นอร์เวย์และสมาพันธรัฐสวิส (Establishment List: EL) การขอสิทธิประโยชน์ในการออกใบรับรองสุขอนามัย การขอใบรับรองการขาย (Certificate of Free Sale) รวมไปถึงการส่งออกภายใต้

เงื่อนไขพิเศษตามข้อตกลงของประเทศผู้นำเข้า เช่น พิธีสารระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แห่งราชอาณาจักรไทยและกระทรวงควบคุมคุณภาพและตรวจสอบกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ว่าด้วยข้อกำหนดด้านการกักกันโรคและตรวจสอบสำหรับสินค้าผลไม้เมืองร้อนที่ส่งออกจากประเทศไทยไปสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งกำหนดให้ผลไม้ที่ส่งออกมาสาธารณรัฐประชาชนจีนต้องมาจากโรงบรรจุหีบห่อที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบย้อนกลับ

ประชุมร่วมกับภาคเอกชน

ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช พ.ศ. 2563

หลังจากที่กรมวิชาการเกษตรได้ออกประกาศ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช พ.ศ. 2559 ต่อมาภายหลังในปี 2561 ภาคเอกชนได้มีการขอให้ทบทวนแก้ไขประกาศที่เกี่ยวข้องเพื่อลดปัญหาอุปสรรคที่ส่งต่อการส่งออกสินค้าเกษตรด้านพืช กรมวิชาการเกษตรจึงได้มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นและหารือร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ รวมทั้งดำเนินการออกประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช พ.ศ. 2563 แทนฉบับเดิมซึ่งมีผลบังคับใช้แล้วในปัจจุบัน

ตารางแสดงสาระสำคัญที่มีการเปลี่ยนแปลงในประกาศฉบับใหม่

เรื่องที่มีการปรับแก้ไข	การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช พ.ศ. 2559	การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช พ.ศ. 2563
ระยะเวลาในการยื่นขอต่ออายุ การขึ้นทะเบียน	ไม่มีระบุ	สามารถยื่นขอต่ออายุได้ไม่น้อยกว่า 45 วัน
การออกใบแทน	ไม่มีระบุ	พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสามารถออก ใบแทนกรณีหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียน โรงงาน ผลิตสินค้าพืชสูญหายหรือถูกทำลาย
การรักษาสถานภาพการรับรองมาตรฐาน ที่ได้ขอขึ้นทะเบียน	ไม่มีระบุ	โรงงานผลิตสินค้าพืชจะต้องรักษาสถานภาพ การรับรองมาตรฐานที่ได้ขอขึ้นทะเบียนโรงงาน ผลิตสินค้าพืชไว้กับกรมวิชาการเกษตรและ หากมีการเปลี่ยนแปลงต้องแจ้งให้กรมวิชาการ เกษตรทราบภายใน 90 วัน นับแต่วันที่มีการ เปลี่ยนแปลง
คุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ กรณีเคยถูกระงับหนังสือสำคัญแสดง การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช	ไม่มีระบุ	โรงงานผลิตสินค้าพืชซึ่งถูกระงับหนังสือสำคัญ แสดงการขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช จะขอขึ้นทะเบียนอีกไม่ได้ จนกว่าจะดำเนินการ ปรับปรุงแก้ไขให้แล้วเสร็จ
ระยะเวลาของการแก้ไขข้อบกพร่อง จากการตรวจติดตามโรงงาน ผลิตสินค้าพืช	ภายในระยะเวลา 60 วัน และสามารถ ยื่นขอขยายได้อีก 30 วัน	ภายในระยะเวลา 90 วัน
บทกำหนดโทษ กรณีพบการฝ่าฝืน/ไม่ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด หรือ กรณีพบปัญหาด้านความปลอดภัย อาหาร	นับครั้งรวมทุกกรณีและทุกปัญหาด้าน ความปลอดภัยอาหารที่ตรวจพบ	นับครั้งแยกตามกรณีและตามปัญหาด้าน ความปลอดภัยอาหารที่ตรวจพบ
กรอบระยะเวลาในการพิจารณายกเลิก การระงับ	ไม่มีระบุ	ระยะเวลาการพิจารณาภายใน 15 วันทำการ
สถานที่ในการยื่นคำขอ	กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐาน สินค้าพืช	กองพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้า พืช หรือทางไปรษณีย์ หรือสถานที่อื่นที่ กรมวิชาการเกษตรกำหนด

ประกาศฉบับใหม่นั้นมีการปรับให้ยืดหยุ่นสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ลดปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการส่งออกสินค้าพืช รวมทั้งอำนวยความสะดวกและเพิ่มช่องทางในการยื่นคำขอ มีการกำหนด ระยะเวลาในการยื่นขอต่ออายุการขึ้นทะเบียนล่วงหน้า เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการพิจารณา รายละเอียดความถูกต้องครบถ้วนของเอกสาร และสามารถออกหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนโรงงานผลิต สินค้าพืช ให้ระยะเวลาของการขึ้นทะเบียนต่อเนื่องโดยไม่ขาดช่วง และเพิ่มอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถ ออกใบแทนกรณีหนังสือสำคัญแสดงการขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืชสูญหายหรือถูกทำลาย

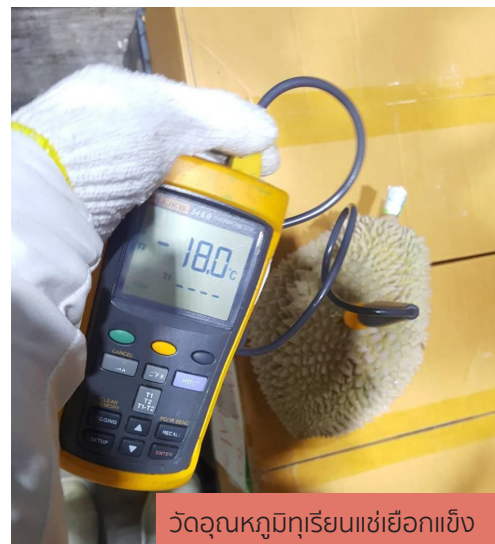

ชั่งน้ำหนัก

รวมทั้งปรับบทกำหนดโทษกรณีตรวจพบปัญหา ด้านความปลอดภัยอาหาร โดยแจ้งเตือนนับครั้งแยกเป็น ปัญหาด้านเชื้อจุลินทรีย์ สารเคมี พืชตัดแปรพันธุกรรม หรือสิ่งอื่นใดที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมนุษย์เนื่องจากสาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ไข และวิธีการจัดการ ความปลอดภัย มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้มีการ กำหนดกรอบระยะเวลาของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการ พิจารณาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขของโรงงานผลิต สินค้าพืช เพื่อยกเลิกการระงับหนังสือสำคัญแสดง การขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช เพื่อให้มีการ ดำเนินการที่รวดเร็วอย่างมีประสิทธิภาพ

แต่ทั้งนี้ในการปรับเปลี่ยนหลักเกณฑ์ต่าง ๆ จะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อระบบการควบคุมกำกับดูแล ของกรมวิชาการเกษตร และจะต้องสามารถบังคับใช้ได้

ครอบคลุมกับโรงงานผลิตสินค้าพืชทุกประเภท ผู้ผลิต สินค้าพืชจะต้องรักษาคุณภาพการรับรองมาตรฐาน ที่ได้ขอขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืชไว้กับกรมวิชาการ เกษตร หากมีการตรวจพบปัญหาด้านความปลอดภัย อาหาร หรือได้รับการแจ้งเตือนจากประเทศผู้นำเข้า เกี่ยวกับความปลอดภัยอาหาร จะต้องสามารถทวนสอบ ย้อนกลับและตรวจติดตามระบบการผลิตได้ รวมทั้งผู้ผลิต จะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการควบคุม กำกับดูแลผู้ผลิตสินค้าพืชภายหลังจากการถ่ายโอนภารกิจ ให้ยังคงไว้ซึ่งคุณภาพมาตรฐานการผลิตและความปลอดภัย อาหาร ช่วยยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและเพิ่ม โอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร ทำให้เกิดความเชื่อมั่น ในระบบของภาครัฐให้เป็นที่ยอมรับจากประเทศคู่ค้าและ ในระดับสากล 🌿

วัดอุณหภูมิทุเรียนแช่เยือกแข็ง

บรรณานุกรม

กรมวิชาการเกษตร. 2559. ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการ ขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช พ.ศ. 2559. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 133 ตอนพิเศษ 40 ง. หน้า 9 - 11.

กรมวิชาการเกษตร. 2563. ประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการ ขึ้นทะเบียนโรงงานผลิตสินค้าพืช พ.ศ. 2563. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 137 ตอนพิเศษ 93ง. หน้า 52 - 56.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2562. สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2562.สำนักงานเศรษฐกิจ การเกษตร. 195 หน้า